

ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЯКИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИКЛАДАННІ ВІЙСЬКОВИХ ДИСЦИПЛІН: ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ

У статті розкриваються деякі технології подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін.

Визначено роль впровадження деяких технологій подвійного призначення при дистанційному навчанні в системі підготовки курсантів та офіцерів запасу. Перелічені основні переваги та проблеми щодо розробки й впровадження в освітній процес технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін.

Дистанційне навчання будується відповідно до тієї самої мети та змісту, що і очне навчання, але форми подачі матеріалу і форми взаємодії суб'єктів освітнього процесу між собою суттєво відрізняються. Дидактичні принципи організації дистанційного навчання (принципи науковості, системності і систематичності, активності, принципи розвивального навчання, наочності, диференціації та індивідуалізації навчання) аналогічні очному навчанню, але специфічною є їх реалізація.

Визначені характерні риси дистанційного навчання при викладанні військових дисциплін, а саме: інтерактивність навчання; гнучкість навчання; модульний принцип за відповідною військової спеціальністю; індивідуалізація навчання на основі індивідуального графіку; економічність дистанційного навчання; відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників; інформаційна забезпеченість; паралельність дистанційного навчання; відкритість і об'єктивність оцінки знань громадян; висока самоорганізація громадян.

Визначені деякі підходи вирішення проблем впровадження технологій подвійного призначення при викладанні дисциплін: розробка концепції дистанційної освіти за всіма розділами військової підготовки; подальший розвиток і адаптація корпоративної мережі Військового інституту; розробка, розміщення електронних підручників і навчально-методичних матеріалів на сайті Військового інституту та створення бази даних дистанційної освіти; організація взаємодії між всіма учасниками освітнього процесу; створення єдиної корпоративної системи дистанційної освіти і єдиних методичних ресурсів; організація підготовки та підвищення кваліфікації викладачів і технічного персоналу в галузі інформаційних технологій подвійного призначення з врахуванням поетапного переходу у викладанні на стандарти НАТО тощо.

Ключові слова: технології подвійного призначення, дистанційне навчання, дистанційний курс, риси дистанційного навчання, переваги та недоліки технологій подвійного призначення при викладанні військових дисциплін.

Вступ. Підготовка нової генерації офіцерів запасу тактичної ланки з творчим, нестандартним мисленням, спроможним негайно усвідомити завдання, оцінити обстановку, прийняти нестандартне рішення за ситуацією, що склалася, є потребою в комплектуванні Збройних сил в умовах гібридної війни. Реформування системи військової вищої освіти України в напрямку визнання курсанта та громадянина, який навчається за програмою підготовки офіцерів запасу центральною фігурою в навчальному процесі з одночасним розвитком його тактичної грамотності є обґрунтованою необхідністю.

Необхідність у комплектуванні Збройних сил сучасними, навченими за новими стандартами та підходами офіцерами, передбачає також часткову перебудову процесу навчання (впровадження нових форм та способів), кінцевою метою якого має стати максимальне розкриття індивідуальних можливостей та саморозвиток особистості майбутніх офіцерів. Чим це обумовлюється?

По-перше, вимогами кваліфікаційних характеристик до кожної військово-облікової спеціальності, що передбачає визначений рівень знань та вмій, основні з яких є **знання**: тактичних понять, визначень і термінів; основного озброєння та бойової техніки; основ сучасного загальновійськового бою (тактичних дій); основ управління підрозділами в ході бою; способів вивчення та оцінки місцевості, порядку орієнтування, спостереження; способів і послідовність обладнання одиночних окопів, бліндажів, перекритих щилин, порядок встановлення та подолання мінних полів; основних положень з організації бойового забезпечення підрозділів; озброєння і тактику дій противника та визначених **вмінь**, зокрема: дій у складі малих тактичних груп; в обладнанні окопів й укриттів, здійсненні їх маскування; орієнтування на місцевості та руху за азимутами; у веденні розвідки противника та місцевості, діяти на блокпосту, КПВВ; вести службові переговори на засобах зв'язку; надавати першу медичну допомогу собі та ближньому, евакуювати поранених з поля бою; оформлювати робочу карту офіцера тощо.

По-друге, поетапним переходом на стандарти НАТО, використання нових стандартів підготовки у всіх елементах бойової підготовки, відмова від пострадянських підходів у всіх складових повсякденної діяльності військ.

По-третє, великий обсяг нової (військового характеру) інформації для цивільної молоді, яку достатньо складно опанувати в початковий період навчання під час проведення всіх видів занять з модулів військових дисциплін та недостатньою особистою зацікавленістю в опануванні навчального матеріалу.

Тому, одним з актуальних напрямків покращення рівня теоретичних знань майбутніх офіцерів є впровадження технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін; визначення конкретних навчальних питань на самостійне вивчення (опрацювання), розробка тестових та графічних завдань різноманітного характеру, максимально наближених до сьогоденної обстановки на сході України в тактичній ланці.

Технології подвійного призначення при дистанційній формі навчання фахівці з визначення проблем освітньої діяльності називають однією з пріоритетних освітніх систем XXI століття. Сьогодні на неї зроблена величезна ставка. Актуальність проблеми дистанційного навчання полягає в тому, що результати суспільного процесу, раніше зосереджені в сфері тільки технологій, сьогодні концентруються в інформаційній сфері за умови можливості її подвійного призначення. Виходячи з того, що професійні знання науково-педагогічних працівників старіють дуже швидко, необхідно їх постійно вдосконалювати.

Дистанційна форма навчання дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства щодо підготовки високопрофесійних військових фахівців [1-4]. Можна констатувати, що дистанційне навчання увійшло в XXI століття як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців всіх сфер та галузей, зокрема, офіцерів тактичного рівня з невеликим досвідом роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та постановка задачі. Останнім часом проблемі дистанційного навчання приділяється велика увага в науковій літературі. Дистанційна система навчання знаходиться у центрі уваги наукових кіл, і сучасні тенденції свідчать про подальшу активізацію досліджень у цій сфері. Так, теоретичними, методичними та методологічними проблемами дистанційного навчання займалися такі науковці, як В. Кухаренко, С. Вітвицька, С. Ленков, Ю. Гунченко, С. Шворов, І. Адамова, А. Петров, Ю. Стасев, С. Сідченко, А. Веремчук, А. Гризо [1-13] та інші.

Зокрема, в роботах [1-3] розкриваються психолого-педагогічної компетентності визначеної категорії студентів (курсантів) при змішаному (очному та дистанційному) викладанні певних дисциплін та ефект, який досягнутий при симбіозі різних видів, форм, способів, методів проведення занять (вправ).

В роботах [8-13] розкриваються аспекти організаційно-методичних підходів до побудови структури центрів дистанційного навчання в системі загальної військової освіти; побудова та використання систем дистанційного навчання з елементами штучного інтелекту; проведений аналіз понятійно-термінологічного апарату з питань розвитку дистанційної освіти та технологій подвійного призначення при викладанні певних дисциплін; визначені структурно-організаційні підходи побудови системи дистанційного навчання в системі військової освіти, а також проблеми і перспективи дистанційного навчання у закладах вищої освіти України.

Крім того, один з авторів статті, в момент її написання, підписаний та проходять навчання з використанням дистанційних технологій, що розроблені при НТУ «ХПІ», керівник курсу – професор Володимир Кухаренко. Платформа – Moodle, назва курсу – «Змішане навчання 2019-2». В основу теоретичної підготовки покладена монографія «Теорія та практика змішаного навчання».

Метою статті є визначення деяких технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін в системі підготовки курсантів, офіцерів запасу та їх впровадження в освітній процес Військового інституту.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання – взаємодія педагога та студентів між собою на відстані, яка висвітлює всі притаманні навчальному процесу компонентів (мета, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) специфічними засобами Інтернет-технологій. Воно передбачає інші засоби, методи, організаційні форми навчання, іншу форму взаємодії викладача і студента, студентів між собою. Дистанційне навчання – це дистанційний освітній процес з використанням дистанційного курсу [1,2,4,9].

Разом із тим, як і будь-яка форма навчання, система дистанційного навчання має такий компонентний склад: цілі, які обумовлені відповідними замовленням для всіх військово-облікових спеціальностей; зміст, передбачений діючими освітніми програмами для майбутніх офіцерів запасу; методи, організаційні форми та засоби навчання.

Дистанційна форма навчання при викладанні навчальних модулів дисципліни Військова підготовка обумовлена специфікою використовуваної технологічної основи (або тільки комп'ютерних телекомунікацій загального доступу на сайті МО України або комп'ютерних телекомунікацій у комплексі з методичними розробками, матеріалами лекцій, групових занять, презентаційним матеріалом, так званою кейс-технологією, яка в свою чергу дозволяє розіграти бойові епізоди, варіанти тактичних дій підрозділів тощо).

Не слід ототожнювати заочне та дистанційне навчання. Їх головна відмінність у тому, що при дистанційному навчанні забезпечується систематична і ефективна інтерактивність. Слід розглядати дистанційне навчання як нову форму навчання і, відповідно, дистанційну освіту (як результат, так і процес, систему) як нову форму освіти, хоча вона не може розглядатися як абсолютно автономна система [1,5,7,9].

Дистанційне навчання будується відповідно до тієї самої мети та змісту, що і очне навчання, але форми подачі матеріалу і форми взаємодії суб'єктів освітнього процесу (викладача та громадянина, що навчається за програмою підготовки офіцерів запасу) між собою суттєво відрізняються. Дидактичні принципи організації дистанційного навчання (принципи науковості, системності і систематичності, активності, принципи розвивального навчання, наочності, диференціації та індивідуалізації навчання) аналогічні очному навчанню, але специфічною є їх реалізація.

Насамперед це пов'язано зі специфікою та можливістю опрацювання того чи іншого матеріалу з модулю Тактична підготовка. Не можна винести на самостійне опанування такий матеріал, який потребує тренування, практичного виконання тих чи інших тактичних прийомів. Так, можна визначити для вивчення конкретні нормативи зі Збірника нормативів з бойової підготовки для Сухопутних військ, але їх виконання повинно здійснюватися тільки за наявності викладача, який визначить недоліки та допоможе досягти необхідних практичних навичок під час проведення тактико-стройових занять.

Характерними рисами дистанційного навчання є [5,6,9]:

- інтерактивність навчання: інтерактивні можливості використовуються в системі дистанційного навчання як системи доставки інформації, дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, які не можливі в більшості традиційних систем навчання;

- гнучкість навчання майбутніх офіцерів, що одержують дистанційну освіту, у виборі місця і часу навчання. Громадяни мають можливість не відвідувати навчальних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці;

- в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає вимогам Замовника та кваліфікаційним характеристикам випускника за відповідною військовою спеціальністю;

- індивідуалізація навчання, яка дозволяє реалізувати для групи громадян індивідуальну навчальну програму й індивідуальний навчальний план. Можна самостійно вибирати послідовність вивчення тем навчальних модулів дисципліни Військова підготовка на основі індивідуального графіку;

- економічність дистанційного навчання знаходить прояв у ефективному використанні навчальних площ та технічних засобів, концентрованому й уніфікованому представленні інформації, використанні і розвитку комп'ютерного моделювання, що може призвести до деякого зниження оплати за навчання за рахунок зменшення кількості науково-педагогічних працівників;

- відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників; використання в освітньому процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню громадянина до світового інформаційного простору, що забезпечує технологічність навчання;

- інформаційна забезпеченість дистанційного навчання модулю Тактична підготовка характеризується тим, що громадяни отримують доступ до комплексу необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо з серверу закладу вищої освіти, де вони навчаються, інших закладів вищої освіти та Інтернет-ресурсів. Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації на рівні, а іноді й набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання;

- якість дистанційної освіти має бути високого рівня, не поступатися якості очної форми навчання. Це досягається шляхом підготовки дидактичних засобів навчання, до розробки яких залучаються науково-педагогічні працівники кафедри тактики та загальновійськової підготовки та використовуються сучасніші навчально-методичні матеріали з врахуванням досвіду участі Сухопутних військ на сході України;

- паралельність дистанційного навчання – вона здійснюється одночасно з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямом підготовки, тобто без відриву від навчання на основному факультеті ЗВО або іншого виду діяльності. Також з'являється можливість одночасного навчання в українському та зарубіжному ЗВО;

- відкритість і об'єктивність оцінки знань громадян, її незалежність від викладача за деякими темами, оскільки використовуються сучасні комп'ютерні технології і відповідні програми виставлення оцінок за шкалою ЄКТС;

- висока самоорганізація громадян, за якою підвищується творчий і інтелектуальний потенціал, прагнення до здобуття знань у військовій сфері, уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою і опанування новітніми інформаційними технологіями.

Основні проблеми організації дистанційної форми навчання з аналізом [1-3,6,7], на думку авторів, криються в наступному.

Ефективність дистанційних технологій подвійного призначення безпосередньо залежить від тих викладачів, хто веде роботу з громадянами в Інтернет-просторі. Це повинні бути викладачі з універсальною підготовкою, які володіють сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, психологічно готові до роботи з майбутніми офіцерами у новому навчально-пізнавальному мережевому середовищі, спроможними самостійно

оволодіти та опанувати зміни за стандартами НАТО, особливо стосовно нових тактичних знаків, позначень та алгоритмом прийняття рішення.

Інша проблема – інфраструктура інформаційного забезпечення громадянина в мережах. Питання про те, якою має бути структура і композиція навчального матеріалу, вирішує конкретний військовий заклад вищої освіти та кафедра, яка здійснює наповнення дистанційного курсу.

Певною проблемою при створенні дистанційного курсу модулю Тактична підготовка є недосконалість методик створення і використання дистанційних курсів в освітньому процесі на основі сучасних педагогічних, інформаційних й комунікаційних технологій на факультеті післядипломної освіти. Це завдання вирішується перспективно викладачами і розробниками визначених дистанційних курсів, які повинні професійно володіти всіма сучасними інноваційними технологіями створення електронного контенту. Нажаль, с цим є певні проблеми у зв'язку з тим, що базова підготовка викладачів факультету, за специфіки перебування 100% НПП на військовій службі, не передбачала масове використання електронно-обчислювальної техніки й інформаційних технологій.

Інша проблема, що може бути визначена, це психолого-педагогічна проблема. Вона пов'язана з тим, що кожен викладач кафедри тактики та загальновійськової підготовки за декілька років роботи відшліфовує свої методичні матеріали, які індивідуально розроблені на основі навчального плану, власного педагогічного та науково-методичного досвіду і є його інтелектуальною власністю. Дистанційний курс викладається на WEB-порталі, що перетворює його на загальнодоступний не тільки для громадян, але й інших користувачів. Виникає психологічний бар'єр щодо розробки навчально-методичних матеріалів, оскільки вони можуть бути використані кимось іншим, хто не брав участі в даній розробці. В зв'язку з цим повинна бути вирішена проблема захисту прав на інтелектуальну власність викладача – розробника (автора і тьютора) дистанційного курсу.

Деякі підходи вирішення проблем впровадження технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін у Військовому інституті [4,9,13]:

- розробка концепції дистанційної освіти за всіма розділами військової підготовки;
- подальший розвиток і адаптація корпоративної мережі Військового інституту, доведення пропускну здатності телекомунікаційного каналу (вихід в Internet) до мінімально необхідної, що відповідають вимогам забезпечення навчального процесу дистанційної освіти;
- розробка, розміщення електронних підручників і навчально-методичних матеріалів на сайті Військового інституту та створення бази даних дистанційної освіти;
- організація взаємодії між організаторами та розробниками й науково-педагогічними працівниками щодо наповнення дистанційного курсу навчально-методичними, наочними тощо матеріалами;
- пошук, придбання і впровадження існуючих розробок електронних підручників і навчально-методичних матеріалів в освітній процес;
- створення єдиної корпоративної системи дистанційної освіти і єдиних ресурсів;
- організація підготовки та підвищення кваліфікації викладачів і технічного персоналу в галузі інформаційних технологій дистанційної освіти з врахуванням поетапного переходу у викладанні на стандарти НАТО;
- створення електронної бібліотеки, включення її в корпоративну мережу бібліотек регіону, забезпечення доступу до відкритих бібліотек мережі Internet;
- створення «Системи контролю дистанційного курсу» на одному з факультетів Військового інституту, яка може займатися розробкою єдиних норм, стандартів, здійснювати методичне забезпечення, спрямоване на удосконалення освітнього процесу, а також проводити вибірковий контроль навчальних модулів.

Технічна проблема виникає в зв'язку з недостатністю технічних комунікаційних можливостей користувачів, частковою відсутністю Інтернет-доступу, відсутністю або дорожнечю офіційного програмного забезпечення, та частковою відсутністю персональних

комп'ютерів у громадян, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу, особливо тих, що переїхали або проживають у сільській місцевості.

І ще одна проблема технічного характеру, це не достатня технічна база аудиторного фонду сучасною комп'ютерною технікою до визначених потреб.

Висновок. Що необхідно врахувати при впровадженні певних технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін? Це: необхідність створення сховищ (баз даних) з відповідних модулів навчання навчальної дисципліни на єдиній платформі; подальше впровадження та використання понятійного апарату дистанційних курсів; розуміння, що взаємодія між викладачами кафедр, курсантом та майбутнім офіцером запасу здійснюється в різний час та в різних місцях; пошук принципів побудови, структури та функціональності мережі ресурсного центру дистанційної навчання на базі Військового інституту; формування таких компетенцій як: комунікативні (безпосереднє спілкування і за допомогою інформаційних засобів), інформаційні (пошук інформації з різних джерел та можливість її опанування), самоосвіти.

У статті також визначені деякі переваги та проблеми впровадження деяких технологій подвійного призначення при дистанційному викладанні військових дисциплін.

Переваги та проблеми впровадження визначених технологій у Військовому інституті охоплюють далеко не повний їх перелік. Кожна з розглянутих проблем, і тим більше методи їх вирішення, вимагають глибокого і всебічного вивчення та можуть бути основою подальшого дослідження технологій подвійного призначення при дистанційному навчанні курсантів та майбутніх офіцерів запасу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. І. Адамова, Т. Головачук. Дистанційне навчання: сучасні погляди на переваги та проблеми. Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – 2012 – Вип. 10, С. 3-6. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/389/1/Adamova.pdf>
2. Кухаренко В.М. Теорія і практика змішаного навчання. Монографія. Харків: НТУ «ХП», 2016. – 281 с.
3. Толок І.В. Динаміка експериментального дослідження формування психолого-педагогічної компетентності військових фахівців оперативного-тактичного рівня підготовки / І.В. Толок // Вісник Національної академії державної прикордонної служби України. –2012. – Вип.63. – С. 137-142.
4. Толок І.В. Методика проведення експериментального дослідження розвитку психолого-педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління в системі післядипломної освіти / І.В. Толок // Вісник Національного університету оборони України. –2012. – Вип.6 (31). – С. 175-178.
5. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – К. : 2007. – 144 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. / М.М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2006. – 352с.
7. Гризо А. А. Впровадження дистанційної форми навчання у навчально-виховний процес при викладанні професійно-орієнтованих дисциплін / А. А. Гризо, С. О. Сідченко, І. С. Добринін // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил – Х. : ХУПС, 2006. Вип. 6 (12). С. 124-127.
8. Стасев Ю.В. Організаційно-методичні підходи до побудови структури центру дистанційного навчання в системі військової освіти / Ю. В. Стасев, К. І. Хударковський, С. О. Сідченко, В. В. Белімов, А. І. Комишан, А. А. Поселенко // Навчально-виховний процес: методика, досвід, проблеми. Науково-методичний збірник. – Х. : ХУПС, 2006. – № 4 (102). – С. 4-19.
9. Побудова та використання систем дистанційного навчання з елементами штучного інтелекту : монографія / С. В. Ленков, С. В. Гахович, Ю. О. Гунченко, В. Є. Лукін, С. А. Шворов. – Одеса : Вид-во ВМВ, 2013. - 324 с.
10. Дистанційне навчання : умови застосування. Дистанційний курс : навчальний. І міжн. наук.-практич. конф. Проблеми впровадження дистанційного навчання в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів та можливі шляхи їх вирішення посібник / В. М. Кухаренко, Т. О. Олейник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротинко / за ред. В. М. Кухаренка. – Харків : ХНТУ “ХП”, “Торсінг”, 2001. – 320 с.

11. Іванюк І.В. Формування понятійно-термінологічного апарату з питань розвитку дистанційної освіти. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/750.pdf>

12. Сідченко С. О. Структурно-організаційні підходи побудови системи дистанційного навчання в системі військової освіти / С. О. Сідченко, В. В. Белімов, А. І. Комишан, І. С. Добринін, О. М. Бовкун // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Збірник наукових праць. – Київ – Запоріжжя, 2006. – Вип. 37. – С. 453-460.

13. А. Веремчук. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ. Проблеми підготовки сучасного вчителя № 7, 2013, с. 319-325. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_7_50

REFERENCES:

1. I. Adamova, T. Golovachuk. Distance Learning: Some Views on Benefits and Challenges. Collection of scientific works of Poltava National Pedagogical University named after VG Korolenko. - 2012 - Issue. 10, pp. 3-6. Access mode: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/389/1/Adamova.pdf>

2. Kukhareno V. Theory and practice of blended learning. Monograph. Kharkiv: NTU "KPI", 2016. - p.p. 281.

3. Tolok I. Dynamics of experimental study of the formation of psychological and pedagogical competence of military specialists operationally-tactical level of training / I. Tolok // Bulletin of the National Academy of State Border Guard Service of Ukraine. – 2012. - Issue 63. – p.p. 137-142.

4. Tolok I. Methods of conducting an experimental study of the development of psychological and pedagogical competence of future masters of military management in the system of postgraduate education / I. Tolok // Bulletin of the National University of Defense of Ukraine. –2012. - Issue 6 (31). – p.p. 175-178.

5. Pometun O. Encyclopedia of interactive learning / O. Sweeper. - K., 2007. - 144 p.

6. Fitsula M. Pedagogy of the Higher School; Pupilchnik / M. Fitzula. - K.: Akademvidav, 2006. – 352 p.

7. Gryzo A. The introduction of distance learning in the educational process in teaching vocationally oriented disciplines / A. Gryzo, S. Sidchenko, I. Dobrinin, O. Bovkun, V. Belimov // Proceedings of Kharkiv University of the Air Force - Kharkiv: KhUAF, 2006. - Issue. 6 (12). - p.p. 124-127.

8. Stasev Yu., Khudarkovsky K., Sidchenko S., Belimov V., Komysan and Poselenko A. (2006). Organizational-methodical approaches to the structure of the center of distance learning in the military education system. *Educational process: methodology, experience, problems. Scientific and methodical collection*. Kharkiv: KhUAF, no. 4 (102), pp. 4-19.

8. Construction and use of distance learning systems with elements of artificial intelligence: monograph / S. Lenkov, S. Gakhovich, Yu. Gunchenko, V. Lukin, S. Shvorov - Odesa: WWII edition, 2013. - p. 324

10. Distance learning: conditions of application. Distance Course: Training. I intern. scientific-practical Conf. Problems of introduction of distance learning in the educational process of higher military educational establishments and possible ways of their solution. V. Kukhareno. - Kharkiv: KhNTU "KPI", "Torsing", 2001. - p. 320.

11. Ivanyuk I. Formation of conceptual and terminological apparatus for development of distance education. Access mode: <http://lib.iitta.gov.ua/750.pdf>

12. Sidchenko S. Structural and organizational approaches to building a distance learning system in the military education system / S. Sidchenko, V. Belimov, A. Komysan, I. Dobrinin, O. Bovkun // Pedagogics and psychology of creative personality formation: problems and searches: Collection of scientific works. – K.: Zaporozhye, 2006. - Issue. 37. p.p. 453-460.

13. Veremchuk A. Problems and prospects of distance learning in universities. Problems of preparation of the modern teacher № 7, 2013, p.p. 319-325. Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_7_50.

к.пед.н., доц. Толлок И.В., к.воен.н., доц. Зайцев Д.В., к.воен.н., доц. Швалючинский В.В.
ВНЕДРЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДВОЙНОГО НАЗНАЧЕНИЯ ПРИ
ДИСТАНЦИОННОГО ПРЕПОДАВАНИЯ ВОИНСКИХ ДИСЦИПЛИН: ПРЕИМУЩЕСТВА И
ПРОБЛЕМЫ

В статье раскрываются некоторые технологии двойного назначения при дистанционном преподавании военных дисциплин. Определена роль внедрения некоторых технологий двойного назначения при дистанционном обучении в системе подготовки курсантов и офицеров запаса. Перечислены основные преимущества и проблемы по разработке та внедрению в образовательный процесс технологий двойного назначения дистанционных технологий при подготовке будущих офицеров запаса.

Дистанционное обучение строится в соответствии с той же целью и содержанием, что и очное обучение, но формы подачи материала и формы взаимодействия субъектов образовательного процесса между собой существенно отличаются. Дидактические принципы организации дистанционного обучения (принципы научности, системности и систематичности, активности, принципы развивающего обучения, наглядности, дифференциации и индивидуализации обучения) аналогичные очному обучению, но специфической является их реализация. Определены характерные черты дистанционного обучения при преподавании военных дисциплин, а именно: интерактивность обучения; гибкость обучения; модульный принцип по соответствующей военной специальности; индивидуализация обучения на основе индивидуального графика; экономичность дистанционного обучения; отсутствие проблемы приобретения учебных материалов и учебников; информационной обеспеченность; параллельность дистанционного обучения; открытость и объективность оценки знаний граждан; высокая самоорганизация граждан.

Определены некоторые подходы к решению проблем внедрения технологий двойного назначения при изложении военных дисциплин: разработка концепции дистанционного образования по всем разделам военной подготовки; дальнейшее развитие и адаптация корпоративной сети Военного института; разработка, размещение электронных учебников и учебно-методических материалов на сайте Военного института и создание базы данных дистанционного образования; организация взаимодействия между всеми участниками образовательного процесса; создание единой корпоративной системы дистанционного образования и единых ресурсов; организация подготовки и повышения квалификации преподавателей и технического персонала в области информационных технологий двойного назначения с учетом поэтапного перехода в преподавании на стандарты НАТО и т.д.

Ключевые слова: технологии двойного назначения, дистанционное обучение, дистанционный курс, черты дистанционного обучения, преимущества и недостатки технологий двойного назначения при изложении военных дисциплин.

Ph.D. Tolok I., Ph.D. Zaitsev D., Ph.D. Shvaliuchynskiy V.

IMPLEMENTATION OF SOME DUAL-TECHNOLOGY TECHNOLOGIES IN REMOTE TEACHING OF MILITARY DISCIPLINES: ADVANTAGES AND PROBLEMS

The article reveals some remote technologies in teaching military training. The role of the introduction of distance learning in the system of training of reserve officers is determined. The main advantages and problems of development and implementation of distance technologies in the education of future reserve officers are listed.

Distance learning is built according to the same purpose and content as face-to-face training, but the forms of material submission and the forms of interaction between the subjects of the educational process differ significantly. The didactic principles of distance learning (principles of scientific, systematic and systematic, activity, principles of developmental learning, clarity, differentiation and individualization of learning) are similar to face-to-face training, but their implementation is specific. The characteristic features of distance learning are defined, namely: interactivity of learning, flexibility of learning; modular principle in the relevant military specialty; individualization of training on the basis of an individual schedule; economics of distance learning; no problem with the acquisition of educational materials and textbooks; parallelism of distance learning; openness and objectivity of citizens' knowledge assessment; high self-organization of citizens.

Some approaches to solving problems of introduction of distance education are defined: development of the concept of distance education in all sections of military training; further development and adaptation of the Military Institute's corporate network; development, placement of electronic textbooks and teaching materials on the website of the Military Institute and creation of a database of distance education; organization of interaction between all participants of the educational process; creation of a single corporate system of distance education and unified resources; organization of training and advanced training of teachers and technical staff in the field of information technology in distance education, taking into account the gradual transition in teaching, including the Tactical Training module, to NATO standards, etc.

Keywords: distance learning, distance course, features of distance learning, advantages and disadvantages of distance learning.